

Lars Engqvist: Tal på första maj 2012

Talare
Lars Engqvist
Politiker

Datum
1 maj 2012

Omständigheter
Första maj 2012 i Nässjö

1 Mötesdeltagare!

Fredagen den 22 juli förra året begick massmördaren Anders Behring Breivik sitt ohyggliga brott.

5

Under några timmar mördade han 77 människor. I bombexplosionen i Oslos regeringskvarter dog åtta personer. På Utöya släcktes 69 unga människors liv.

10 Under några plågsamma veckor har vi fått del av massmördarens egen förklaring: Han ville starta ett krig mot alla dem som hävdar alla människors lika värde.

Inför rätten berättade han att det värsta han visste var en sång som en gång skrevs av Pete Seeger och som översatts till norska av Lillebjörn Nielsen.

15

Sången heter ”Regnbågens barn”.

20 För att protestera mot massmördarens utfall samlades i torsdags spontant över 40 000 människor på Youngstorget i Oslo för att tillsammans sjunga, just, ”Regnbågens barn”.

Jag ser en himmel full av stjärnor

Ett blått hav så långt jag ser.

25

Jag ser en jord där blommor frodas

Kan jag önska något mer?

30 Tillsammans ska vi leva

Både syster och bror.

Vi är alla barn av regnbågen

35

Ja alla barn av samma mor.

Med denna enastående kör manifesterade de viljan att fortsätta kampen för alla
människors lika värde och lika rätt. Och sin avsky mot de rörelser som delar upp
40 människorna efter hudfärg, kön, språk, kulturell eller nationell bakgrund och
som med våld vill krossa demokratin.

Vår demonstration idag är en vakthållning kring de grundläggande mänskliga
rättigheterna! Att tillsammans bjuda motstånd mot rasismen är en viktig del i
45 försvaret av friheten.

Att bekämpa rasismen handlar först och främst om att motarbeta
föreställningen att den mänskliga gemenskapen består av ett ”vi” och ”dom”,
där ”vi” står för det goda och ”dom” för det onda.

50

Det finns bara ett ”vi”. Och detta ”vi” består av ett oändligt antal individer.
Med ett oändligt antal skilda bakgrunder, idéer, intressen och drömmar. Men
med lika rättigheter!

55 Därför säger vi som de tiotusendena på Youngtorget i Oslo: ”Vi ska leva
tillsammans var syster och bror”.

Därför säger vi:

60 Slå vakt om demokratin!

Stoppa rasismen!

Mötesdeltagare!

65

För många av oss är demonstrationen den Första Maj en lång och stolt tradition.

70 Vi har ofta fått frågan varför vi demonstrerar. Och vårt svar har varit: Det är en protest mot orättvisan, mot att somliga obekymrat kan leva i lyx och materiellt överflöd, medan andra knappt kan försörja sig.

Vi demonstrerar för ett samhälle, där människor möts som jämlikar. Ett
75 samhälle, där alla ges möjlighet att växa och välja sitt eget liv.

Vi demonstrerar för att utjämna klasskillnaderna och öka friheten.

Att omdana samhället sker inte genom några få klubbslag. Det är en lång
80 process med ihärdig upplysning och agitation och ett tålmodigt reformarbete där samhället förändras bit för bit.

Och vi vet att krafterna som verkar för en annan samhällsutveckling är starka.

85 I synen på jämlikhet och frihet går det en tydlig skiljelinje mellan höger och vänster.

Högern har alltid sett livet som en kapplöpning och samhället som en tävlingsbana. När de någon gång talar om jämlikhet handlar det på sin höjd om
90 att alla ska få stå på samma startlinje. Sedan får loppet – och livet – ha sin gång. Någon kommer i mål före alla andra. Och en del kommer inte i mål alls. Men vadå? Alla fick ju samma start.

För oss är livet inte en kapplöpning! Och samhället inte en tävlingsbana!

95 Människan utvecklas genom hela livet.

Vi möter nya människor och utvecklar vår gemenskap, vi förvärvar nya kunskaper och utvecklar våra intressen, vi byter miljö och finner nya
100 arbetsuppgifter.

Vi möter ständigt nya utmaningar och gör ständigt nya val.

Vår idé om jämlikhet handlar om att alla människor ska ha samma frihet i de
105 vägval, som livets skiften erbjuder oss. Den kräver att alla medborgare får lika

rätt till en bra skola och en god utbildning, lika rätt till ett meningsfullt arbete, lika rätt till vård och omsorg och lika rätt till en berikande kultur och fritid.

110 Det är därför vi demonstrerar den Första maj!

Mötesdeltagare!

115 Många av oss har träffat människor med egna erfarenheter av det gamla fattigsamhället. De har kunnat berätta om barnauktioner, fattighus och legaliserat tiggeri.

120 För dem blev 1900-talets stora sociala reformer – pensionerna, barnbidragen, sjukförsäkringen, den lagstadgade semestern, den sociala bostadspolitiken, den gemensamma grundskolan – en enorm befrielse från klasssamhällets förtryck.

De kunde med stolthet berätta hur det svenska fattigsamhället under det förra seklet fick ge plats åt ett anständigt folkhem.

125 Idag kan vi med växande oro se hur utvecklingen drivs åt ett helt annat håll med ökad otrygghet, växande fattigdom och vidgade klassklyftor.

Den globala utvecklingen ställer arbetarrörelsen inför stora och delvis nya utmaningar.

130

Det är sant – och mycket glädjande – att den politiska friheten i världen har ökat under de senaste årtiondena. När Berlinmuren föll 1989 räknades 69 av världens länder som demokratier. Idag är det nästan 100.

135 Det är också sant att den globala ekonomin har vuxit och att det har lett till att nära en halv miljard människor kunnat lämna den absoluta fattigdomen. Fler barn börjar i skolan och levnadsåldern ökar.

Men det finns en annan sida och den ger anledning till djup oro.

140

Samtidigt som vi fått fler demokratier i världen har demokratins verkningsgrad minskat. Det har skett genom en enorm maktförskjutning till det globala kapitalet, som nu blixtnabbt och oreglerat flyttar över gränserna på jakt efter lägre kostnader för arbetskraften, lägre skatter och allt högre vinster.

Samtidigt som många kunnat lämna den absoluta fattigdomen tvingas fortfarande en miljard människor leva på mindre än tio kronor om dagen.

150 Klyftan mellan de allra rikaste och de allra fattigaste har ökat. Den fattigaste femtedelen av jordens befolkning har bara 2 procent av världens samlade inkomst. Den rikaste femtedelen har hela 75 procent av den totala inkomsten att leva på.

155 Till detta kommer hoten mot vårt klimat.

Vi vet idag att de ökande utsläppen av växthusgaser leder till en mer extrem väderlek, som kommer att göra gör vissa områden obeboeliga. Havsytan stiger och glaciärerna smälter. Djur och växter hotas av utrotning.

160

Men trots denna vetenskap och tvärtemot alla högtidliga internationella deklARATIONER fortsätter utsläppen att öka.

165

Också när det gäller utvecklingen i Sverige ställs arbetarrörelsen inför nya utmaningar.

Det är ju sant att Sveriges ekonomi är stark i jämförelse med många andra i Europa. Det har inneburit att vi inte med samma dramatik som andra dragits in i de senaste årens finanskriser.

170

Men det är ju, som professor Lars Calmfors, ordförande i regeringens eget finanspolitiska råd, skrev i Dagens Nyheter häromdagen: ” Man bör hålla i minnet att den främsta orsaken till de goda statsfinanserna är ... den tidigare socialdemokratiska regeringens politik.”

175

Vi får vara tacksamma för att de borgerliga inte ännu, som alla tidigare gånger, förött statens kassa.

Men samtidigt ser vi hur det gamla klassamhället kommer i retur.

180

400 000 människor är arbetslösa. Var fjärde ungdom under 25 år saknar arbete. Arbetslösheten har bitit sig fast på en nivå som för bara några år sedan beskrevs som massarbetslöshet.

185

Klassklyftorna växer.

För tjugoår sedan hade den rikaste tiondelen fyra gånger så mycket som den fattigaste tiondelen. Idag har den sju gånger så mycket!

190

Under de senaste sex åren har inkomsterna för den fattigaste tiondelen minskat med 8,6 procent. Medan den ökade med 13 procent för den rikaste tiondelen.

Tryggheten försvagas.

195

En tredjedel av arbetskraften står idag utan A-kassa. Och bara en liten del av dem som är med får den inkomstrygghet vid arbetslöshet som A-kassan en gång var tänkt för.

200

Sjukförsäkringen urholkas. Människor som blir allvarligt sjuka kan inte längre vara säkra på att få den trygghet som den allmänna försökringen skulle ge.

Den generella välfärden utholkas. Kvaliten i skolan och omsorgen om barn och gamla försämras.

205

Det som påstods skulle bli valfrihet och mångfald i den skattefinansierade välfärden har lett till spekulation, skyhöga privata vinster, vidareförsäljningar och skatteflykt.

210

Också i Sverige har demokratin har retirerat.

Individens frihet till utveckling och personlig växt har förminskats till att handla om kundens valfrihet på marknaden.

215

Och politikerna drar sig undan ansvaret för det som fortfarande är samhällliga uppgifter. De hänvisar till de företag, som de gett i uppdrag att driva skattefinansierad verksamhet. Eller till tjänstemännen.

220

Medborgarnas insyn och inflytande har minskat. Det politiska ansvaret har blivit otydligt.

Mötesdeltagare!

225 Den skyhöga arbetslösheten, den ökade otryggheten, de vidgade klyftorna och begränsningen av demokratin kan bara mötas av en radikal och målinriktad reformpolitik.

Det är dags att byta regering!

230

Vi kräver arbete åt alla

Vårt mål är den fulla sysselsättningen!

235 Med samma hållning som Ernst Wigforss en gång ställde den retoriska frågan ”Har vi råd att arbeta?” säger vi ”Sverige har inte råd med arbetslöshet!”

Beskedet till var och en ska alltid vara:

240 Du behövs på jobbet!

Du behövs för att du har någonting värdefullt att bidra med!

Du behövs för att du är unik!

245

Därför krävs nya stora satsningar på utbildning och forskning.

Därför krävs ökade investeringarna i vägar och järnvägar.

250 Därför krävs en offensiv arbetsmarknadspolitik, regionalpolitik och näringspolitik.

Därför krävs fler anställda i vården och i skolan.

255 Därför krävs investeringar i ny teknik och i omställningen till ett miljövänligt samhälle.

En politik för full sysselsättning fordrar också ett ökat internationellt engagemang. Tillsammans med de växande vänsterrörelserna i Europa måste

260 arbetarrörelsen kräva en ny färdriktning inom EU.

Och tillsammans med andra radikala rörelser måste arbetarrörelsen verka för en reglering och kontroll av den globala finansmarknaden.

265

Mötesdeltagare!

Det är dags att förverkliga folkets Europa!

270 Och det är hög tid att ta demokratisk kontroll över det globala kapitalet!

Vi kräver att alla ska kunna gå till sitt arbete utan att vara rädda.

275 Förra året dödades 61 personer i arbetsplatsolyckor. Under det här årets tre första månader har 14 personer fått sätts livet till.

Tusen och åter tusen människor i vårt land stressas till sjukskrivning och bränns ut.

280 Många tjejer i vård och omsorg knäcks av de tunga lyften och känslan av otillräcklighet.

Människor som behövs på jobbet får inte tillräckligt stöd för att kunna ta sig tillbaka till arbetslivet.

285

Det kommer att kräva mycket av oss. Inte minst ett mycket nära samarbete med fackföreningsrörelsen.

290 Vi ska förmå Sveriges alla arbetsgivare, också inom den gemensamma sektorn, att förändra arbetsplatserna.

Vi ska ta fram de resurser som krävs i kampen för goda och sunda arbetsplatser.

295 Vi ska våga fatta de beslut som behövs för att stimulera och lagstifta fram goda arbetsplatser.

Mötesdeltagare!

Det är dags att ge de anställda makt och inflytande över sin arbetsmiljö!

300

Vi kräver ett välfärdssystem som ger trygghet åt alla.

305 Kvalitetsförsämringarna genom ständiga besparingar och
personalnedskärningar inom skolan, vården och omsorgen, måste brytas. Det är
dags för en långsiktig upprustning av vår gemensamma välfärd – med mer
personal, bättre villkor och större utvecklingsmöjligheter för de anställda. Det är
bara så vi kan skapa en skola och en välfärd av högsta kvalitet.

310 Våra trygghetsförsäkringar måste förstärkas. Det är oacceptabelt att nästan en
tredjedel av arbetskraften står utan A-kassa. Och det lika oacceptabelt att
sjukförsäkringen inte längre ger något skydd för många som blir sjuka.

Mötesdeltagare!

315

Det är hög tid att påbörja arbetet med att skapa trygghet i välfärden!

Vi kräver en miljöpolitik som tar klimathotet på allvar.

320 Ekonomisk tillväxt måste handla om hållbarhet. Vi ska investera i de delar av
infrastrukturen, i den forskning, i den teknologi och i den förnyelse som ger oss
möjlighet att möta hotet mot vårt klimat. Så kan en radikal miljöpolitik bli en
självklar del av förnyelsen av den svenska arbetsmarknaden

325 Vi kräver en fördjupad och vidgad demokrati.

Den svenska demokratin ger oss medborgare rätt att utse de politiker som har
ansvar att sköta våra gemensamma uppgifter.

330 Men för att demokratin ska fungera krävs att medborgarna har full insyn i den
offentliga verksamheten och att de kan utkräva ansvar av politikerna.

335 De valda politikerna ska ta ansvar för varje krona vi gemensamt betalar för att få
en modern och hållbar infrastruktur eller för att få en skola, vård och omsorg
med hög kvalitet.

Vi ska kunna kräva redovisning krona för krona hur de har använt våra
skattepengar. De ska användas för att utveckla våra gemensamma verksamheter
och inte hamna som profit hos privata aktieägare.

I en utvecklad demokrati är det medborgarna som avgör framtidens vägval.
Vägvalet ska inte bestämmas av kapitalet eller marknaden.

345 I en utvecklad demokrati måste därför politiken stå över ekonomin.

Mötesdeltagare!

Det är dags att se till att demokratin blir överordnad marknaden.

350

För en tid sedan sade Fredrik Reinfeldt att hans förebild var Tage Erlander.

Så konstigt det är, moderater gillar socialdemokratiska ledare först när de är döda. Vi känner igen det. Gösta Bohman hyllade på 1970-talet Per Albin

355 Hansson och satte bilden av honom mot Olof Palme.

Palme blev inte svaret skyldig. I en klassisk replik läste han högt ur folkhemstalet från 1928.

360 ”Det goda hemmet känner inte till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser inte den ene ner på den andre. Där försöker ingen skaffa sig fördel på andras bekostnad. Den starke trycker inte ner och plundrar den svage. I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet”.

365

På det sättet visade Palme att Bohman inte hade en aning om vad han pratade om. Och Reinfeldt vet uppenbart inte heller vad han pratar om.

Den bärande tanken i Erlanders politik var att människor skulle hålla samman.

370 Det var det som var grunden för välfärdssamhället.

Reinfeldt står för en helt annan politik och gör tvärt om. Han sätter de som har ett arbete mot de som är arbetslösa. De som är friska mot de som är sjuka. De unga mot de äldre. Stad mot land.

375

I Erlanders Sverige behövdes inte ökade klyftor för att bygga landet – tvärt om.

Tage Erlander var inte en person som någonsin skulle kalla sig själv landsfader

380 och han skulle aldrig hålla ett sådant tal som Reinfeldt höll på
moderatstämman.

Erlander kunde nämligen det gamla ordspråket. Högmod går före fall.

385 Mötesdeltagare!

Är det någonting som våra demonstrationer på Första maj har lärt oss så är det
detta:

390 Ingenting är omöjligt!

Låt oss därför här och nu börja arbetet med att få en ny regering och en ny
politik efter nästa val!

395 Låt oss föra Reinfeldt tillbaka till oppositionen igen!

Taggar

1 maj, 2010-tal, 2012, Första maj, Man, Politiska tal, Socialdemokraterna

400 **URI**

<https://www.svenskatal.se/tale/lars-engqvist-1-maj-tal-2012>

405

410

415